

Meldpunt
Gezondheid &
Milieu

**Jaarverslag
2008**

De in dit jaarverslag beschreven activiteiten van het MGM werden mogelijk gemaakt door de meerjarige programmasubsidies van het ministerie van VROM.

1. Inleiding	pag. 2
Dit document is de webversie van het Jaarverslag 2008. Een papieren versie is te bestellen via het landelijke bureau van het MGM. Voor contactgegevens zie achterzijde.	
2. De organisatie	pag. 2
3. De input	
3.1 Intake	pag. 2
4. Registratie	pag. 2
4.1 Overzichten	pag. 3
4.2 MGM en andere registerende instanties	pag. 3
5. Output	pag.4
5.1 Voorbeelden van aangeleverde data t.b.v. onderzoek	pag 4
5.2 Voorbeelden van data t.b.v. actualiteitenrubrieken	pag 4
5.3 Voorbeelden van data t.b.v. de schrijvende pers	pag 4
5.4 Overig	pag 4
5.5 Signaleringsfunctie van de database	pag 4
6. Ondersteuning van melders	pag 5
6.1 Database biomarkers	pag 5
7. Helpdesk	pag 6
7.1 Vraag en Antwoord	pag 6
8. Begeleiding en kennisoverdracht	pag 6
8.1 Coördinatie 1 ^e en 2 ^e lijn medewerkers	pag 6
8.2 Training en deskundigheidsbevordering	pag 6
8.3 Externe deskundigheidsbevordering	pag 6
8.4 Presentaties registratiesysteem GemmA	pag 6
9. Georganiseerde bijeenkomsten	pag 7
9.1 Vervolg op themamiddag Stookklachten	pag 7
10. Publiciteit /PR	pag 7
10.1 Publicaties	pag 7
10.2 Standwerk	pag 8
10.3 Lobby	pag 8
11. Actualiteit volgen	pag 8
11.1 Reacties op artikelen en reportages	pag 8
12. Samenwerking	pag 8
12.1 BurgerAlliantie	pag 8
12.2 Platform Gezondheid en Milieu	pag 8
12.3 Webportal Milieu en Gezondheid	pag 8
12.4 Kennisplatform Electromagnetische velden	pag 8
13. Personalía	pag 9

Foto voorpagina: In september 2008 werd er een akker, waar de laatste jaren aardappelen en tarwe op verbouwd werden, in gebruik genomen voor lelieteelt. Woningen zijn in de jaren '80-'90 gebouwd met hun tuinen grenzend aan de akker. In de avond en nacht van 26 op 27 september en de daarop volgende dagen ging er echter iets mis. Zeker 11 mensen werden ziek van een gasachtige lucht en bleven dat gedurende een paar dagen; zij hebben dit bij het MGM gemeld. Lees verder op pagina 5

1. Inleiding

Ondanks het feit dat het Meldpunt Gezondheid en Milieu (MGM) in 2008 met een zeer beperkt budget haar taken en activiteiten moest uitoefenen was 2008 een enerverend, stimulerend en ook spannend jaar. Reeds in de eerste maand schoof een delegatie van het MGM aan bij de hoorzitting van de vaste Tweede Kamercommissie van VROM over de problemen met gegaste containers. Frits Raaphorst (directeur) en Mariët Ticheler (toxicologisch medewerker MGM) konden hun kennis, ervaring en visie delen met de commissieleden. Ook kregen alle leden van de commissie het door het MGM ontwikkelde themanummer "**Gassing Containers**". Dit themanummer is voor iedere geïnteresseerde te downloaden via onderstaande link:

<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/publicaties/071123%20Themanummer%20Gassing%20Containers%20herfst%202007.pdf>

Een papieren versie is tegen twee euro excl. verzendkosten te bestellen.

Begin april organiseerde het MGM in samenwerking met het Platform Gezondheid en Milieu het kader van de Week van de Gezondheid, het symposium "Patiënt en Milieu". Van dit symposium is de Nieuwsbrief Plus gemaakt, te downloaden via onderstaandelink:

<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/nieuwsbrieven/0806%20Nieuwsbrief%20Plus%20Patient%20Def.pdf>

Een papieren versie is tegen twee euro excl. verzendkosten te bestellen.

2. De organisatie

Het MGM is een vrijwilligersorganisatie met een klein landelijk bureau. Door de inzet van een groep intern opgeleide vrijwilligers kan het MGM veel doen met relatief weinig geld. De doorgaans hoge drempel voor burgers om gezondheidsklachten bij de verantwoordelijke autoriteiten te melden is er bij het MGM niet vanwege de inzet van deze vrijwilligers. Ook vervult het MGM een intermediaire functie naar andere organisaties toe.

3. Input

Het MGM maakt voor het vastleggen van meldingen van milieugerelateerde gezondheidsklachten gebruik van een centraal meldnummer: **010-4558201** en van een digitaal meldformulier (<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/lbalk/registratieformulier.php>). De centrale meldlijn wordt bemenst door vrijwilligers die het 1^e aanspreekpunt zijn voor meldingen en vragen van burgers. Zij registreren meldingen en beantwoorden vragen. Eenvoudige verzoeken om hulp of om het toesturen van informatie handelen zij zelf af. Voor meer ingewikkelde kwesties en hulpvragen kunnen zij verschillende deskundigen raadplegen binnen de organisatie. Dit zijn per specifiek onderwerp gespecialiseerde consulenten, eveneens vrijwilligers, doorgaans met een wetenschappelijke achtergrond.

Folder van het MGM

3.1 Intake

De intake van een melding vraagt een grote zorgvuldigheid en is daarom een tijdrovende zaak, waarbij de melder een uitgebreide vragenlijst moet beantwoorden om een constructieve registratie mogelijk te maken. Burgers willen zelf niet altijd weten dat hun gezondheidsklachten in verband kunnen staan met de hen omringende milieukwaliteit, daar rust vaak nog een taboe op. Burgers met klachten die deze stap wél zetten, hebben dikwijls de ervaring, dat hun gezondheidsklachten door de overheid weinig serieus genomen worden. De reden hiervoor is dat het lastig is om op individueel niveau aan te tonen dat de klacht inderdaad veroorzaakt is door een bepaalde milieufactor. Afwezigheid van hard bewijs (causaal verband) wordt door de betreffende overheden (vaak door gebrek aan kennis of middelen) aangezien voor *bewijs van afwezigheid van een relatie tussen klacht en milieu*. Bij de intake vindt men een luisterend oor en kan men zijn verhaal kwijt, wat op zichzelf al van grote waarde is.

4. Registratie

De milieugerelateerde gezondheidsklachten en vragen worden geregistreerd en vastgelegd in een centrale database. Het doel hiervan is om de (geanonimiseerde) gegevens te kunnen gebruiken voor analyse en trendsignalering en daarmee de mogelijke milieugerelateerdheid van de gezondheidsklachten te laten zien. Het coderen van gezondheidsklachten vindt plaats m.b.v. ICPC-codes, de standaard in de huisartsenpraktijk. De codering van de milieufactoren gebeurt m.b.v. een door het MGM zelf ontwikkeld milieucoderingsysteem.

Deze codes kunnen dan gecombineerd worden met o.a.

- de plaats van de blootstelling en wanneer de melding plaatsvond
- Leeftijdsopbouw en geslachtsverdeling van een bepaalde groep melders
- achtergrondinformatie over binnenmilieu, leefwijze en reeds bestaande ziekten.

Deze uitgebreide vorm van registratie maakt de klachtenregistratie van het MGM waardevol en uniek.

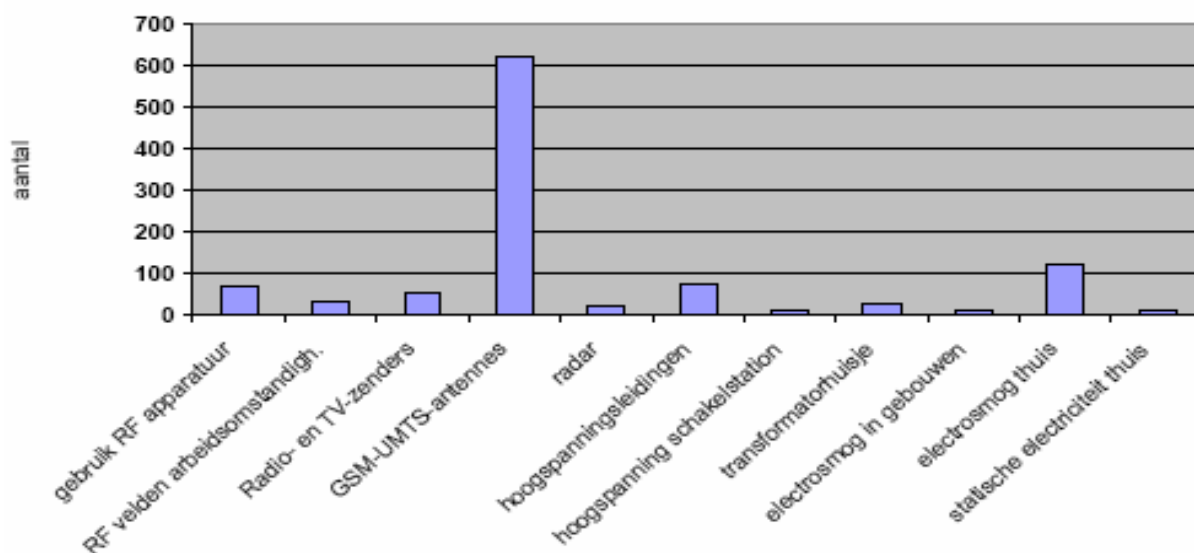
Het aantal meldingen in 2008 betrof 150 digitale meldingen en 290 telefonisch danwel op papier.

Net zoals in de voorafgaande jaren lag het zwaartepunt bij overgevoeligheid voor chemische stoffen en elektromagnetische velden.

4.1 Overzichten

De geanonimiseerde data (gestript van persoonlijke gegevens) is gratis beschikbaar voor onderzoeksinstituten. Soms ontvangt het MGM daarvoor een verzoek, maar ook vragen wij zelf onderzoek aan of biedt het MGM haar data bij instanties bijv. de GGD aan voor een (lopend) onderzoek. Selecties van de MGM data worden zodanig gemaakt dat zij passen bij het doel of werkgebied van het onderzoek of de vraag.

Aantallen meldingen van gezondheidsklachten i.v.m. verschillende EMV- factoren bij MGM in de periode 1994-2006

Een voorbeeld van de output n.a.v. een binnenkomend verzoek bij MGM.

Steeds vaker weet ook de pers het MGM te vinden met de vraag om melders te zoeken voor een bepaald artikel of voor een bepaalde uitzending/rapportage over de mogelijke relatie tussen gezondheid en milieufactoren. Het MGM neemt in zo'n geval altijd eerst zelf contact op met een melder(s) met de vraag of zij mee willen werken en zo ja, dan brengt het MGM de pers in contact met de melder. Dat is duidelijk een meerwaarde van de registratie van het MGM. De melding blijft niet abstract maar krijgt zo "een gezicht".

Ook komen er vragen om uitdraaien van geregistreerde klachten door bijvoorbeeld individuele personen die een huis willen kopen (op verdachte bodem). Tevens zijn overheden en politiek soms geïnteresseerd in lokale klachten.

4.2 MGM en andere registerende instanties

Er zijn in Nederland ook zo'n 30 GGD-en die milieugerelateerde gezondheidsklachten registreren. De geregistreerde klachten door de GGD-en hebben vaak betrekking op het binnenmilieu, bij het MGM daarentegen scoren de gemelde klachten m.b.t. het buitenmilieu altijd hoog. Veel melders geven de voorkeur aan het meldpunt omdat het MGM geen overheidsinstantie is.

In de praktijk blijken de meldingen bij de GGD-en en bij het MGM elkaar redelijk goed aan te vullen. Uitwisseling/koppeling van gegevens met de registrerende GGD-en zou een logische volgende stap zijn om een volledig beeld te krijgen van de milieugerelateerde gezondheidsklachten in Nederland.

5. Output:

5.1 Voorbeelden van aangeleverde data t.b.v. onderzoek 2008:

1. In juni 2008 kreeg het Meldpunt het verzoek tot opsporen van mensen die gezondheidsklachten gemeld hebben in verband met elektromagnetische velden (EMV), liefst in de omgeving van Amsterdam, tussen de 18 en 70 jaar en daarbij graag ook mensen die klachten door EMV kregen op hun werk. Er zal namelijk een promotieonderzoek gedaan worden door Drs. Diana van Dongen bij het VU Medisch centrum.

Het onderzoek wordt begeleid door Prof. Danielle R.M. Timmermans (Projectleider) en Prof. Dr. Ir. Tjabe Smid, hoogleraar Arbeidsomstandigheden VUmc en KLM Health Services. Behalve VUMc zijn betrokken instanties het EMGO-instituut en ZonMw.

2. Masteronderzoek sociologie: EMV melders voor de International School for Humanities and Social Sciences, Universiteit van Amsterdam.

3. Kennisplatform Elektrogevoeligheid . Pauline Slottje van het RIVM en het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid interviewt het MGM t.b.v. het kennisbericht Elektrogevoeligheid. In het uiteindelijke Kennisbericht verwoordt het KP EMV de huidige stand van de wetenschap over Elektrogevoeligheid en schetst het de maatschappelijke context van dit onderwerp.

5.2 Voorbeelden van data t.b.v. actualiteitenrubrieken:

1. **Zembla** vraagt het MGM om melders i.v.m. balansventilatie (Vathorst) en wijdt daar een reportage aan.
2. **Netwerk** vraagt het MGM om meldingen i.r.t. stookklachten en wijdt daar in oktober 2008 in een uitzending een reportage aan
3. **RTL4 Nieuws** vraagt MGM om commentaar op een onderzoek over straling en de invloed op nachtrust.
4. **TV Gelderland** vraagt het MGM om melders en informatie over de mogelijk schadelijke effecten van haarverf en wijdt daar een reportage aan

Netwerk wijdt een uitzending aan stookklachten

5.3 Voorbeelden van data t.b.v. de schrijvende pers:

1. **Algemeen Dagblad** vraagt het MGM om melders van bouwstofoverlast (stof) en besteedt daar een artikel aan.
2. **Trouw**: publiceert n.a.v. de brochure *Ik hoor een Bromtoon* een artikel over LFG m.b.v. melders en Meldpunt;
3. **Carp** wijdt een artikel aan werkgerelateerde gezondheidsklachten en vraagt het MGM om melders.
4. **Eindhovens Dagblad** vraagt het MGM om melders m.b.t. stookoverlast van open haarden en commentaar op deze vorm van overlast door het MGM en besteedt daar een artikel aan.

5.4 Overig

Een MGM medewerker leverde een kennisbijdrage aan de folder *Gezond Weer Op*, handreiking bouw hinder uitgegeven door het Platform Gezondheid en Milieu

5.5 Signaleringsfunctie van de database

Door periodiek de databank van het registratiesysteem te monitoren kunnen trends worden waargenomen. Soms komt er een cluster van klachten binnen betrekking hebbend op een bepaald bedrijf of voormalig bedrijf, soms komen meldingen over een bepaalde milieufactor vanuit het gehele land. Het blijkt dat een groot aandeel van de meldingen komt van het overgevoelige deel van de bevolking. Mogelijk omdat zij met hun klachten nergens anders heen kunnen. Uiteraard zijn er ook gezondheidsklachten van mensen die niet overgevoelig zijn, maar die meldingen komen minder vaak voor. Door de signaalfunctie van de database levert het MGM een belangrijke bijdrage aan het signaleringstraject Gezondheid en Milieu dat wordt uitgevoerd door het Platform Gezondheid en Milieu.

6. Ondersteuning van melders

Naar aanleiding van meldingen en hulpvragen zoeken medewerkers van het MGM ook zelf contact met onderzoekers of instanties om aan te dringen op nader onderzoek naar zaken, die volgens het MGM aandacht verdienen. De casus Overslag is daar een goed voorbeeld van:

Dode vissen uit de vijver

Overslag is een plaatsje in Zeeuws Vlaanderen op de grens van Nederland en België. In september werd er een akker, waar de laatste jaren aardappelen en tarwe op verbouwd werden, in gebruik genomen voor lelieteelt. Woningen zijn in de jaren '80-'90 gebouwd met hun tuinen grenzend aan de akker. In de avond en nacht van 26 op 27 september en de daarop volgende dagen ging er echter iets mis. Zeker 11 mensen werden ziek van een gasachtige lucht en bleven dat gedurende een paar dagen; zij hebben dit bij het MGM gemeld. De klachten waren: tranende, geïrriteerde ogen, keelpijn, misselijkheid en gebrek aan eetlust, moeheid en lusteloosheid, hoesten, pijn in de longen en slijmafscheiding. Ook hadden verschillende poezen en honden last van afscheiding uit hun ogen, kwijlen en lusteloosheid en gingen in meerdere vijvers alle vissen dood.

Daarna gingen ook de planten (groenten), grassen en winterharde struiken in de tuinen, die aan het terrein grenzen, dood. Zie overzicht gezondheidsklachten:

<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/nieuwsbrieven/0811%20Nieuwsbrief%20MGM%20Herfsteditie%202008.pdf>

De akker bleek kort daarvoor bewerkt te zijn met Monam Cleanstart. De werkzame stof is metam-natrium, een dithiocarbamaat. Dit is zowel een fungicide, herbicide als nematicide (dood resp. schimmels, onkruid en aaltjes). Op de milieu-effectenkaart 2008 voor de lelieteelt van de site <http://www.telenmettoekomst.nl> wordt aangegeven dat er bij grondontsmetting met Monam geen drift naar de lucht is en dat daarmee ook het oppervlaktewaterleven niet wordt aangetast.

Vervolgens werd de AID ingeschakeld door bewoners. Er werd een grondmonster genomen. Het middel Monam bleek toegestaan. Onduidelijk is wat er met het grondmonster is gebeurd. Conclusie AID: gezondheidsklachten niet waarschijnlijk.

Het MGM hielp de burgers door het sturen van een samenvatting van de meldingen en door op zoek te gaan naar meer van deze voorvallen in Nederland. In tegenstelling tot in België (<http://www.mmk.be/afbeeldingen/File/Metamnatrium.pdf>), bleek in Nederland niemand bekend met incidenten met Monam. Er werd contact gezocht met de Universiteit van Wageningen, waar men zich bezig houdt met het schrijven van 'Best Practices' voor allerlei teelten, ook voor bloembollen en lelies. Zij verwezen ons door naar de KAVB, de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur. Zij zijn op zoek gegaan en kwamen uiteindelijk bij de distributeur van Monam terecht. Die geeft aan dat bij toepassing volgens het etiket de beschreven klachten zich niet voor kunnen doen en er waarschijnlijk bij de toepassing iets niet goed is gegaan.

De KAVB zocht de zaak uit en rapporteerde als volgt terug:

- volgens de AID loonwerker niet fout
- oorzaak door weersomstandigheden
- in gebruiksaanwijzing staat niets over weersomstandigheden.
- bekijkt of dat aangepast kan worden.

6.1 Database biomarkers

Voor de ondersteuning van de melders, burgers en bewoners- of actiegroepen ontwikkelt het MGM een biomarker/toxische stoffendatabank. Deze databank bevat van verschillende toxische stoffen informatie over mogelijke *biomarkers*. De bedoeling is om met behulp van deze databank melders aan te kunnen geven of er specifieke biomarkers bestaan, die een aanwijzing kunnen zijn voor een bepaalde blootstelling en die zij zouden kunnen laten bepalen. De databank bevat naast de informatie over biomarkers ook informatie over de manieren waarop mensen blootgesteld kunnen worden en over de mogelijke effecten die een bepaalde stof kan veroorzaken. Deze informatie is verkregen uit medische/toxicologische onderzoeksliteratuur.

7. Helpdesk

Regelmatig komen uit meldingen, klachten of gewoon vragen van burgers bepaalde vraagstukken voort die meer (literatuur) onderzoek vergen. Binnen het netwerk van vrijwilligers opereren ook de zogenaamde 3^e lijnsmedewerkers. Dit zijn de vrijwilligers met meer specialistische kennis. Hiertoe heeft het MGM ondermeer een toxicoloog, een voormalige (bedrijfs)arts, een bioloog, en een chemicus ter beschikking. Daarnaast zijn er ook een aantal specifieke ervaringsdeskundigen.

7.1. Vraag en antwoord

1. Zo kreeg het MGM de vraag van iemand die in haar jeugd langdurig was blootgesteld aan een lekkende schoorsteen, die de oorzaak was van lage concentraties CO in de woning gedurende een lange tijd. De toxicologisch medewerker Mariët Ticheler van het MGM zocht het uit en schreef het artikel: "Koolmonoxide, wat gebeurt er als je het inademt?"

<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/faqs/a-koolmonoxide-febr2008%20Website.pdf>

2. Naar aanleiding van een vraag van een bezorgde moeder over het breken van een spaarlamp en het vrijkomen van kwik schreef Ticheler: "Gezondheidsklachten door het breken van kwikhoudende producten".

<http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/faqs/0804%20Kwik%20Mariet.pdf>

3. Naar aanleiding van een verzoek van de MCS-groep schreef Ticheler een artikel over geuren.

http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/faqs/0811_Geuren_MT.pdf

Alle publicaties staan op de website van het MGM en zijn dus voor een ieder (met pc) te lezen. In de papieren versie van het jaarverslag 2008 is het artikel : "Koolmonoxide, wat gebeurt er als je het inademt?" integraal opgenomen.

8. Begeleiding en kennisoverdracht

8.1 Coördinatie 1^e en 2^e lijn medewerkers

Voor de begeleiding van de 1^e en 2^e lijnsmedewerkers zijn coördinatoren aangesteld.

Zij dragen zorg voor een efficiënte verdeling van de vragen, meldingen en klachtenregistratie.

Dit betreft naast de logistieke ondersteuning en organisatie van de onderlinge kennisuitwisseling ook de periodieke training en deskundigheidsbevordering.

8.2. Training en deskundigheidsbevordering

Training van 1^e en 2^e lijners vindt zowel plaats op speciale themamiddagen waarvoor ook de leden van de BurgerAlliantie standaard uitgenodigd worden als in de maandelijkse bijeenkomsten van de 1^e en 2^e lijners. Tijdens deze bijeenkomsten worden niet alleen de lopende casussen besproken maar ook worden door deskundigen van binnen de organisatie lezingen gegeven.

8.3 Externe deskundigheidsbevordering

Medewerkers van het MGM volgden workshops en bijeenkomsten en waren aanwezig bij:

- Gelders Overleg Gezondheid en Milieu
- de workshop van het Rathenau Instituut over 'Nanovoedselveiligheid',
- LFG-symposium van de NSG
- Opkomen voor je Leefmilieu, hoe kan dat beter
- NVMM, jaarlijkse onderzoeksmiddag
- Draagvlak Natuur
- Landelijke Bewonersdag Utrecht
- Burger Move it VMP
- Meer hart in duurzaamheid VMP en VEM
- Inspiratiedag Maak de Wijk

8.4 Presentaties van het registratiesysteem Gemma door Frits Raaphorst en Ulco Proost van het MGM werden gegeven aan:

- RIVM
- Astmafonds
- Diabetes Vereniging Nederland
- Stg. Hart, Hoofd en Vaten
- GGD Amsterdam
- Deelnemers van het symposium Patiënt en Milieu

Foto: Ulco Proost

In 2008 vonden er wel maandelijks meldpuntvergaderingen plaats maar zijn er, behalve het symposium, geen themamiddagen georganiseerd. Dit was mede het gevolg van de onzekere financiële situatie van het meldpunt en de zoektocht naar financiering waarin in 2008 veel tijd ging zitten.

9. Georganiseerde bijeenkomsten

In het kader van de Week van de Gezondheid, een initiatief van de Nederlandse Public Health Federatie (NPHF), organiseerde het MGM, samen met het PGM, het symposium "**Patiënt en Milieu**" op 11 april 2008 in Antropia in Driebergen. Eén van de gastsprekers was professor John Peterson Myers (voorzitter van "Environmental Health Sciences", en co-auteur van het boek *Our Stolen Future*

Professor John Peterson Myers in gesprek met Cobi de Blécourt-Maas

Paul Peters, 1e kamerlid van de Socialistische Partij zorgde voor de aftrap waarna professor Borm (Centre of Expertise Life Sciences), professor Van Larebeke (Universiteit van Gent) en de directeur van het Ortho-instituut dr. Schuitemaker aan het woord kwamen. Het forum, bestaande uit de sprekers en vertegenwoordigers van patiëntenorganisaties en organisaties werkzaam op het gebied van gezondheid en milieu, beantwoordde de vragen van het publiek en reageerde op stellingen over het thema.

9.1 Vervolg op themamiddag Stookklachten

Eind 2007 werd de themamiddag stookklachten gehouden. Een van de aanbevelingen die uit deze bijeenkomst naar voren kwam was de start van een juridische database. Het MGM nam contact op met het Kennispunt Rechten van de Universiteit Utrecht met de vraag: Welke juridische mogelijkheden hebben burgers anno 2008 om hinder en overlast door het stoken van burens tegen te gaan? Uitgangspunt is inzicht te krijgen in de toepassing Europese Besluit Luchtkwaliteit in de nationale wetgeving op dit gebied. Tevens wordt bekeken hoever de gemeentelijke bevoegdheid gaat om in te grijpen bij de stoker. Door het Kennispunt Rechten wordt momenteel een student gezocht voor een afstudeeronderzoek naar de juridische (on)mogelijkheden voor burgers om hinder en overlast door het stoken van burens tegen te gaan.

10. Publiciteit/PR

10.1 Publicaties

In april 2008 verschijnt de brochure "Ik hoor een Bromtoon" uitgegeven door de provincie Limburg in samenwerking met Pia Cuypers van het MGM. Trouw en zorgverzekeraar CZ besteden een artikel aan het verschijnen van deze brochure en honderden belangstellenden vragen de folder aan. Inmiddels staat de brochure ook op de website van het MGM en is daar te downloaden.

http://www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl/documenten/lfgeluid/0802%20brochure_bromtoon.pdf

De papieren versie is inmiddels aan een herdruk toe.

Een stukje uit het artikel in het dagblad Trouw 3 april 2008:

"Laagfrequent geluid is vaak oorzaak van overlast

In Limburg brengt Meldpunt Gezondheid en Milieu een brochure uit voor mensen die voortdurend een bromgeluid horen. De brochure 'Ik hoor een bromtoon', geeft adviezen over wat de mensen zelf kunnen doen om het zoemende geluid te beperken...."

Begin juli werd het MGM door een journalist van het Algemeen Dagblad benaderd. Hij schreef een artikel over de gezondheidsrisico's van sloopwerk voor de omgeving. Lees het artikel:

http://www.ad.nl/utrecht/stad/2415978/Sloopwerkzaamheden_slecht_voor_gezondheid.html

- Nieuwsbrief Plus en samengestelde DVD Patient en Milieu
- Winternieuwsbrief
- Zomernieuwsbrief
- Herfstnieuwsbrief
- Jaarverslag 2007
- Folder MGM

10.2 Standwerk

Medewerkers MGM waren aanwezig bij de volgende evenementen:

1. De Nationale beurs voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen + uitreiking duurzaamheidsprijs Ei van Columbus. Het team van het Meldpunt Gezondheid en Milieu was aanwezig met een stand om de bezoekers te informeren. Frits Raaphorst, directeur MGM bracht de minister-president persoonlijk op de hoogte van het belang van een organisatie als het MGM.

2. Nationaal Congres Volksgezondheid "Beter Meedoen" Martini Plaza Groningen. Het MGM was daar vertegenwoordigd door Mariët Ticheler, toxicologisch medewerker en zij gaf informatie en uitleg over het registratiesysteem Gemma.

10.3 Lobby

In het rondetafelgesprek **over gassing van containers** dat plaatsvond in het gebouw van de Tweede Kamer op 24 januari 2008 is onder meer besproken welke alternatieven er zijn om het aantal gegaste containers en de risico's hiervan te verminderen. Frits Raaphorst en Mariët Ticheler, beide MGM, pleitten voor het opzetten van een taskforce waarin alle betrokken inspectiediensten vertegenwoordigd zijn en activiteiten en informatie afgestemd en uitgewisseld wordt. Momenteel zijn er 17 afzonderlijke inspectiediensten werkzaam in de haven, die, zo blijkt, een uiterst gebrekkige onderlinge afstemming en communicatie hebben. Daarnaast pleitte het MGM ook voor verscherping van de toegestane blootstellingsnormen voor containergassen

11. Actualiteit volgen

Milieu-incidenten worden in een aparte eventdatabase vastgelegd. Zij kunnen gevolgen hebben voor de gezondheid op langere termijn. Door postcodevergelijking kunnen de gegevens van de eventdatabase en de registratie met elkaar vergeleken worden en zo kunnen mogelijke relaties zelfs uit een ver verleden opgespoord worden. In 2009 komt deze database in een grafische vorm op de MGM website te staan.

11.1 Reacties op artikelen/reportages

Mei 2008 uitzending Zembla over Corus, medewerker MGM stuurt commentaar naar Zembla en de pers. Het commentaar van het MGM op deze uitzending is te lezen op de website.

Trouw schrijft een artikel over de oprichting van de kliniek voor Vage klachten. Een medewerker van het MGM schrijft een ingezonden artikel waarin hij aandacht vraagt voor de groep gevoelige mensen.

12. Samenwerking

12.1 BurgerAlliantie

De BurgerAlliantie Gezondheid en Milieu, het door het MGM opgerichte netwerk van bewoners- en actiegroepen, groeit nog steeds. Inmiddels 130 leden. Op de webpagina BurgerAlliantie op www.meldpuntgezondhedenmilieu.nl kan elk BA-lid een overzicht geven van zijn of haar activiteiten en specifieke kennis/ervaring. Daarnaast kan iedere bezoeker op deze websitepagina informatie over BA-leden vinden, gerubriceerd naar regio omdat dit het meest gevraagd wordt.

12.2 Platform Gezondheid en Milieu

Het Meldpunt Gezondheid en Milieu werkt nauw samen met het Platform Gezondheid en Milieu. In 2008 werd in samenwerking met het PGM het symposium Patient en Milieu georganiseerd. Tevens neemt het MGM een deel van het signaleringsproject voor haar rekening met het aanleveren signaleringsdata.

12.3 Webportal Milieu en Gezondheid

Het MGM laat zich vertegenwoordigen door de directeur in de begeleidingscommissie van de Webportal van Milieuceentraal.

12.4 Kennisplatform Electromagnetische velden

Het MGM is deelnemer in de klankbordgroep van het kennisplatform.

13. Personalia

Bestuur:

Jac Reus, voorzitter
Jos Bult, secretaris
Arn van Cruchten, bestuurslid (foto)
Ati Verschoor, bestuurslid

Begin 2008 werd het MGM bestuur versterkt door Mw. A.M. Verschoor, chemicus en ECEM is een centrum voor gespecialiseerde hulp bij gezondheidsklachten die (mogelijk) worden veroorzaakt door stoffen. Fred Daane die in 2008 het penningmeesterschap vervulde stopte om prive-redenen in september waardoor secretaris Jos Bult voorlopig het penningmeesterschap waarneemt.

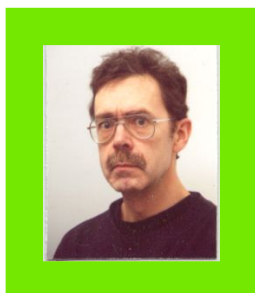
Veldwerkers:

Miep Verheuveld
Pia Cuypers
Thea van der Wal
Aafke Klopman
Jan van Gils
Anneke Bouwman
Mariët Ticheler
Ulco Proost (foto)
Geerteke de Haas

De veldwerkers vormen al jaren een stabiele groep. Jammer genoeg heeft onze LFG-specialiste en meldpunter van het eerste uur Pia Cuypers te kennen gegeven in 2009 te willen stoppen met haar werk voor het MGM. Dat betekent dat het MGM een specialist op het gebied van LFG moet gaan werven in 2009.

Kantoor:

Frits Raaphorst
Trix Kruger
Harma Everwennink
Sebastiaan Everwennink
Cor van der Rijst
Wim de Mol (foto)
Margriet de Vos
Hotze Hiemstra

Ook de kantoorbezetting bestaat al jaren uit dezelfde groep mensen. Maar ook hier werden in 2008 reeds veranderingen aangekondigd die in 2009 voor een andere bezetting zullen gaan zorgen. Een van onze eerste vrijwillige kantoormedewerkers Harma Everwennink gaat in 2009 het MGM definitief verlaten omdat ze een full-time baan gevonden heeft. Ook Frits Raaphorst vertrekt en gaat zijn geluk beproeven bij de gemeente Breda. We wensen Frits en Harma succes en bedanken ze voor de inzet al die jaren.

Contactgegevens:

Meldpunt Gezondheid en Milieu
Centraal Meldnummer: **010-4558201**

I: www.meldpuntgezondheidenmilieu.nl E: info@meldpuntgezondheidenmilieu.nl

Landelijk bureau MGM
Regulierenring 9 3981 LA Bunnik
T: 030-2430872